

## INOVAȚII PEDAGOGICE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

### REPERE FUNDAMENTALE ALE FORMĂRII CONTINUĂ A CADRULUI DIDACTIC

**BRUMA Ala,**  
*cadru didactic, IET Andrieș, s. Mereni,*  
*grad didactic II, master, management educațional*

**Autoeducația** reprezintă o direcție de evoluție a activității de formare-dezvoltare a personalității umane care implică transformarea obiectului educației în subiect al educației, capabil de autoevaluare și autoproiectare pedagogică. Domeniu devenit prioritar pentru personalitatea umană odată cu schimbările survenite pe piața muncii care solicită un număr tot mai mare de responsabilități legate de gestionarea competențelor angajaților. Astfel, oamenii trebuie să învețe singuri mai ales din propria experiență, ceea ce constituie un argument solid în favoarea ideii de necesitate a formării competențelor pentru autoeducație, autoinstruire, autoperfecționare.

Definirea *autoeducației*, la nivelul unui concept pedagogic fundamental, presupune înțelegerea funcției și structurii specifice activității de autoperfecționare-autodezvoltare a personalității umane. Funcția principală a autoeducației este valorificarea unui ansamblu de acțiuni educaționale, proiectate și realizate permanent la un nivel calitativ superior, într-o perioadă de timp determinată [1, pp 96-97].

*Autoeducația*, în calitatea sa de „*activitate desfășurată în scopul perfecționării propriei personalități*” are puncte de interferență cu conceptul de *autoperfecționare* și *autoinstruire* [Ibidem, p. 34]. Necesitatea autoperfecționării, ca ansamblul activităților prin care individual își proiectează-desfășoară-evaluiază propria instruire/formare în mod autonom, independent pentru cadrele didactice este generată de puternica mobilitate socioprofesională și penuria persistentă de timp.

*Autoeducația, autoperfecționarea și autodidaxia* pot fi clasificate în câteva curente, în funcție de perspectiva abordată: perspectivele psihosomatice, centrarea pe dezvoltare, cognitive, didactică, focalizată pe organizare, socioculturală, extrașcolară sau epistemologică.

Astfel, din *curentul extrașcolar* putem prelua ideea planificării actelor de învățare autonomă și proiectelor asociate lor, care sunt foarte importante la o vârstă adultă.

*Curentul sociocultural* ne permite să înțelegem că omul „*se formează permanent într-un câmp de relații socio-culturale devenind treptat un subiect social instruit*”. De aici deduce că individualizarea în autoperfecționare este una socială și este important să subliniem că practica

autoformativă depinde de contextual de formare, iar achizițiile sunt mai întâi „*un produs social chiar dacă indivizii nu conștientizează clar aceasta*” [5,p.7].

Ideile *curentului epistemologic* sunt centrate pe natura fenomenului de autoperfecționare și pe logica și valoarea acestuia. Astfel *Teoria învățării sociale* ce se atribuie la acest curent a demonstrat că cadrul didactic care se autoinstruiește utilizează un ansamblu de condiții din mediu, fapt care îi structurează proiectul de activitate, de aceea cadrul organizator trebuie gândit deosebit de bine, ținând cont de specificul mediului educațional.

*Teoria angajării în acțiune a lui Varela* ne clarifică în ceea ce privește caracteristicile unui proces de autoperfecționare și anume: *inițiativele de autoformare sunt aleatoare și euristice, evoluția procesului este nepremeditată și creative, determinarea reciprocă individ-mediu în intențiile de autoformare, racordarea individului la o rețea de resurse pertinente, emergența cunoștințelor implicite conținute în activitatea practică, indivizii cunosc regulile după care funcționează modalitatea lor unică de a învăța autodidact ș.a.* [4, p.169].

*Teoria constructivistă* asupra autoperfecționării reunește constructivismul cu autodirijarea în învățare și ne oferă un model de construire a demersului formativ.

*Curentul didactic* este cel mai vizat și explorat de către cercetători, deoarece se referă mai ales la cercetările din învățământ, la utilizarea anumitor metode și tehnici de predare-învățare.

Prin contribuția observațiilor lui R.Hiemstra [3, pp.7-10] putem formula condițiile de bază pentru un act de autoperfecționare eficient al cadrului didactic: *profesorul trebuie să urmărească perseverent și sistematic informația nouă din domeniu; cei care se autoperfecționează trebuie să experimenteze individualizarea învățării și să-și construiască o filozofie personal referitoare la activitatea (teoretică și practică) proprie; trebuie formate-dezvoltate, în primul rând, competențele necesare evaluării nevoilor de formare, analizării acestora și transpunerii în practică; cadrele didactice trebuie să se familiarizeze cu dimensiunile fizice, emoționale și sociale ale mediilor educative și efectele acestora asupra autoperfecționării; este necesar să fie context în care cel cu necesități de formare să folosească metode și tehnici de învățare cât mai diverse și noi; trebuie valorizată dezvoltarea gândirii critice, scrierea și lectura, reflecția personală.*

Aceste condiții sunt extrem de importante și utile pentru formarea continua a personalului didactic în contextual instituției și necesită a fi suplimentate cu strategiile de formare-dezvoltare a capacității de învățare autodirijată, susținute de *curentul cognitiv*.

Cercetătorul R. M. Smith [2, p.4] consideră că în ceea ce privește învățarea autodirijată sunt remarcate capacitățile de a planifica, a stabili obiectivele, de a menține motivația optimă și a evalua progresele.

În concluzie putem afirma că procesul de autoperfecționare construiește un nou echilibru între factorii externi și factorii interni ai activității de formare/dezvoltare a personalității cadrului didactic, factori situați pe o linie de evoluție ascendentă. Astfel, performanța dorită sub forma unei competențe, aflată inițial alături de mediu în ipostaza unui factor extern, devine treptat-prin educație permanentă și autoperfecționare-un factor intern stabil, care reflectă, la nivel funcțional și structural, capacitatea intrinsecă a personalității umane de autoperfecționare continuă a activității sale individuale, profesionale și sociale.

**Referințe bibliografice:**

1. Barna A., *Autoeducația. Probleme teoretice și metodologice*. București, 1995.
2. Dordea M., Abordări contemporane cu privire la autoinstruire. În *Anuarul Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”*. Sibiu, Nr. 3, 2004.
3. Hiemstra R., Aspects of effective learning environments. In *New directions for adult and continuing education*. 1991, Nr.50.
4. Varela F. J., Trompson E., Rosch E., *The embodied mind: Cognitive science and human experience*. Massachusetts Institute of Technology. 1992.
5. Carre P., *L'autodirection en formation. Psychopedagogie, Ingenierie, Sociologie*. Paris, 2002.